

UiO • Universitetet i Oslo

Kvinneres deltidsarbeid – fra løsning til problem?

Anne Lise Ellingsæter, UiO og Ragnhild Steen Jensen, Fafo

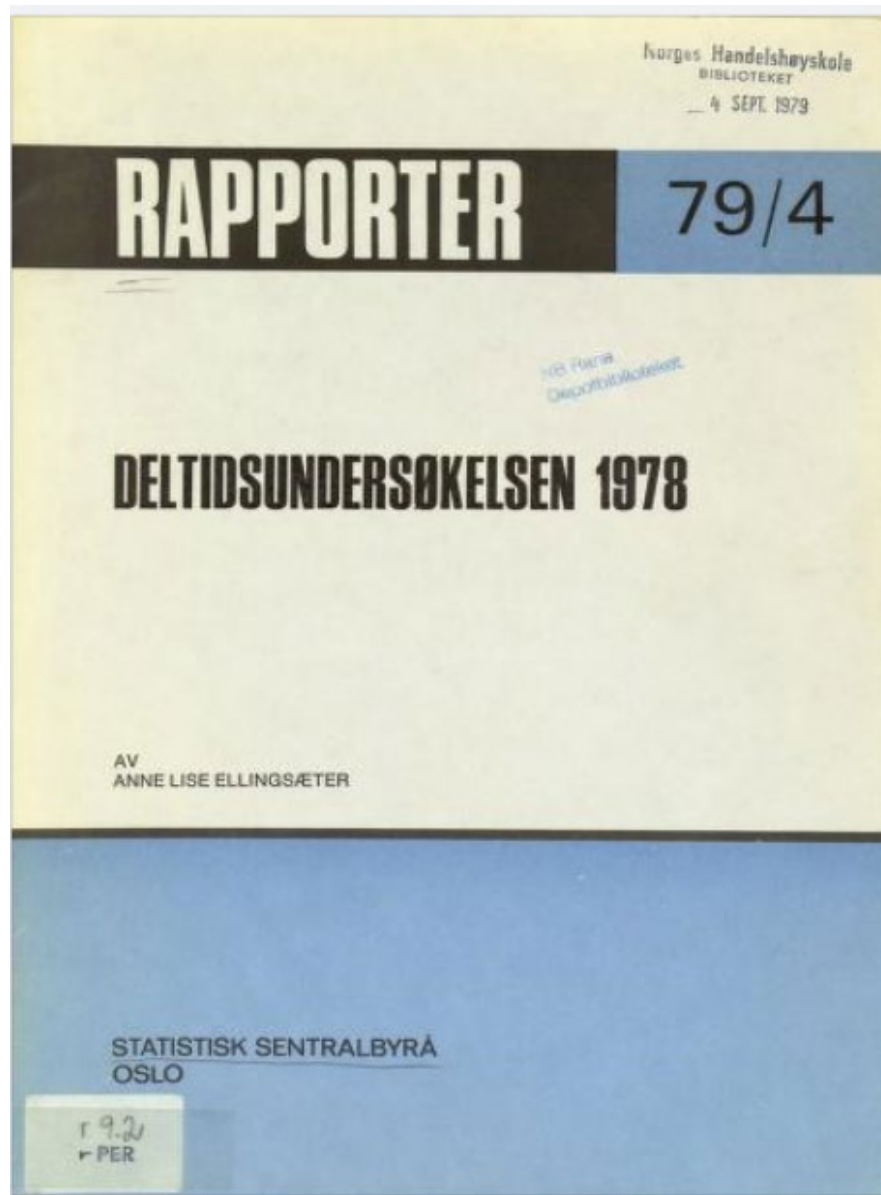
‘Deltid – løsningen som ble et problem?’, Fafo-seminar 24.10.2019

- Deltid – kvinnefenomen, ikke minst i Norge
- Deltid øker i andre land, går ned i Skandinavia
- Koplingen deltid – omsorg for små barn forsvunnet

Mye forskning på deltid

- Kvinnens integrasjon i arbeidsmarkedet, ulike tidspunkt
- Samfunnets oppfatninger av deltidsarbeid endres over tid
- Politicising women's part-time work in Norway: A longitudinal study of ideas, *Work, Employment & Society*, 2019
- Norge: endringer i arbeidsmarked, familiepolitikk, familier og forholdet mellom kjønnene

Deltidspolitikken knyttet til kvinner

- Analyse av 10 NOUer som omhandler arbeidstid 1978-2016: Forestillinger om deltidsarbeidets natur og ønskelighet, reflektert i mandat og forslag til løsninger
- Hovedkonklusjon: Fra å være en strategi for å øke kvinners økonomiske uavhengighet og individuelle valgmuligheter, til uønsket, et mål om heltidsarbeid

- 1970-tallet: modifisert kjønnskontrakt (def: kjønnsorden som eksisterer under historisk spesifikke forhold)
- Kvinneres omsorgsforpliktelser: Midlertidig strategi
- Generell adgang til redusert arbeidstid: et gode for arbeidstakere og samfunnet

- 1980-tallet: arbeidstidsreformer oppfattet som sentrale velferdsreformer
- Tjenestesamfunnet skapte nye tidsbehov, prioritering mellom grupper/interesser
- Deltid problematisk som kjønn tilpasning
- Reelle individuelle valg med velferdsgevinster (balanse arbeid-familie, aktive samfunnsborgere)

- 1990-tallet: Samfunnsborger- og velferdsperspektivet forsvinner (inn: organisering av arbeidstid, mobilisering av arbeidskraftreserver)
- Arbeidsmarkedsfleksibilitet og individualisering av tidsbehov
- Nytt problem: ufrivillig deltid

- 2000-tallet: Ufrivillig deltid hovedproblem. Nytt argument: noens valg av deltid innebærer andres ufrivillige deltid
- Fra rundt 2010: Spørsmålstegn om deltid som omsorgstilpasning. Økt etterspørsel etter arbeidskraft i kvinnedominert helse-/omorgssektor + velferdsstatens bærekraft=kvinnens frivillige deltid som problem. Valgfrihet forsvinner som verdi

Ideologiske endringer i samvirke med strukturelle og institusjonelle endringer

- En mer kjønnsnøytral arbeidstaker-kontrakt
- Omsorgsreformer: fedrekvote og barnehage, kvinner og menn mer like som arbeidstakere
- Avkjonning av heltidsarbeidet
- Kvinnens frivillige deltidsarbeid: arbeidskraftreserve som kan tappes